

Sygn. akt **III AUa 686/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans

Sędziowie: SSA Wiesława Stachowiak /spr./

SSA Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2018 r. w Poznaniu

sprawy **D. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 16 maja 2017 r. sygn. akt VIII U 132/17

1. **zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,**
2. **zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 6300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.**

SSA Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak
-------------------------------	--------------------------------	-------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 listopada 2016 r. nr (...)–DZ Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., po rozpatrzeniu wniosku **D. K.** z dnia 4 lutego 2013r., w sprawie umorzenia należności z tytułu składek, odmówił umorzenia należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 28.018,86 zł, w tym z tytułu:

składek – 14.835,46 zł,

odsetek – 12.893,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

b) ubezpieczenie zdrowotne – za okres 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 10.070,75 zł, w tym z tytułu:

składek – 5.231,35 zł,

odsetek – 4.549,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

c) Fundusz Pracy - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 2.022,89 zł, w tym z tytułu:

składek – 1.136,49 zł,

odsetek – 569,00 zł;

kosztów upomnień – 290,40 zł.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że termin na spłatę należności niepodlegających umorzeniu na podstawie powyższej ustawy upłynął z dniem 8 maja 2015 r. Jednak w powyższym terminie wnioskodawca nie spełnił warunków niezbędnych do umorzenia należności z tytułu składek, ponieważ do dnia 8 maja 2015 r. nie opłacił zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 11/2001r. do 06/2004r. i Fundusz Pracy za okres od 01/2002r. do 06/2004r. nie podlegającego umorzeniu.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył D. K., wnosząc o jej zmianę.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 16 maja 2017r. roku, w sprawie VIII U 132/17 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do odmowy umorzenia należności na wniosek złożony przez odwołującego w dniu 11 lutego 2013r.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

D. K. w okresie do 31 grudnia 2012 r. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wnioskiem z dnia 11 lutego 2013 r. D. K. zwrócił się do ZUS o umorzenie nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za cały okres objęty ustawą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551).

W dniu 19 marca 2014r. pozwany po rozpoznaniu wniosku wydał dwie decyzje.

Decyzją nr (...) -DW z dnia 19 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. w pkt I sentencji określił, iż na dzień złożenia wniosku (11 lutego 2013r.) umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 28.018,86 zł, w tym z tytułu:

składek – 14.835,46 zł,

odsetek – 12.893,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

b) ubezpieczenie zdrowotne – za okres 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 10.070,75 zł, w tym z tytułu:

składek – 5.231,35 zł,

odsetek – 4.549,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

c) Fundusz Pracy - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 2.022,89 zł, w tym z tytułu:

składek – 1.136,49 zł,

odsetek – 569,00 zł;

kosztów upomnień – 290,40 zł.

W pkt II decyzji, pozwany wskazał, że warunkiem umorzenia należności z pkt I jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, a należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku odwołującego należności, których dotyczył pkt II tejże decyzji obejmowały składki na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od 11/2001r. do 06/2004r. Nie zostało to wprost wskazane w sentencji ani w uzasadnieniu decyzji nr (...) -DW z dnia 9 marca 2014 r.

Drugą decyzją nr (...) -DI z dnia 19 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. umorzył postępowanie w zakresie wniosku z dnia 11 lutego 2013r. o umorzenie należności, co do których stwierdzono, że nie ma zaległości na koncie ubezpieczonego lub które nie podlegały umorzeniu abolicyjnemu na:

- 1) ubezpieczenia społeczne za okres od 06/2001 r. do 06/2004 r.;
- 2) ubezpieczenia zdrowotne za okres od 06/2001r. do 10/2001r. i od 11/2001r. do 06/2004r.;
- 3) na Fundusz Pracy za okres od 06/2001r. do 12/2001r. i od 11/2001r. do 06/2004r.

Decyzje zostały doręczone odwołującemu w dniu 7 kwietnia 2014r., stały się prawomocne z dniem 8 maja 2015r.

Termin na spłatę należności niepodlegających umorzeniu upłynął po 12 miesiącach liczonych od 8 maja 2014 r., a zatem 8 maja 2015 r. W okresie tym odwołujący nie uregulował zaległości.

W dniu 9 września 2016r. skierowano do D. K. zawiadomienie o zakończeniu postępowania wyjaśniającego z informacją o prawie do wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Pismo zostało dwukrotnie zawizowane i nie zostało podjęte przez odwołującego.

Odwołujący po otrzymaniu tych decyzji był przekonany, że „podlega pod abolicję i wszystkie należności ma umorzone”. Takiej informacji udzielono telefonicznie na infolinii jego żonie, a także odwołującemu w siedzibie ZUS. Ponadto odwołujący miał zajęty rachunek bankowy, po pewnym czasie organ rentowy dokonał zwolnienia rachunku od zajęcia, z czego odwołujący wnioskował, że nie ma już żadnych zaległości wobec ZUS.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 16 listopada 2016 r. nr (...) -DZ, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., działając na podstawie przepisów art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551) po rozpatrzeniu wniosku D. K. z dnia 4 lutego 2013r., w sprawie umorzenia należności z tytułu składek, odmówił umorzenia należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 28.018,86 zł, w tym z tytułu:

składek – 14.835,46 zł,

odsetek – 12.893,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

b) ubezpieczenie zdrowotne – za okres 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 10.070,75 zł, w tym z tytułu:

składek – 5.231,35 zł,

odsetek – 4.549,00 zł,

kosztów upomnień – 290,40 zł;

c) Fundusz Pracy - za okres od 07/2004r. do 04/2007r. w łącznej kwocie 2.022,89 zł, w tym z tytułu:

składek – 1.136,49 zł,

odsetek – 569,00 zł;

kosztów upomnień – 290,40 zł.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była prawidłowość decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanej wobec odwołującego na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. Nr 1551).

Sąd Okręgowy powoływał następnie treść przepisów art. 1 ust. 1, 6, 7, 8, 11, 13 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

Ustawa abolicyjna w art. 1 ust. 8 oraz ust. 13 przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności.

W przedmiotowej sprawie decyzja została wydana na podstawie art. 1 ust. 13 ustawy, a zatem to jest decyzja dotycząca postępowania w sprawie umorzenia należności.

Uwzględniając wyżej przytoczone przepisy Sąd Okręgowy wskazał, że decyzję o umorzeniu należności wydaje się po spłacie niepodlegających umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, bądź - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - po ich opłaceniu.

Natomiast decyzję o odmowie umorzenia należności wydaje się, jeśli w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 nie zostaną spłacone albo - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - nie zostaną one opłacone zgodnie z ustalonymi warunkami.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nieprawidłowo zastosował przepisy ustawy abolicyjnej w zakresie art. 1 ust. 8 ustawy odnoszące się do postępowania w sprawie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek.

Sąd Okręgowy wskazał, że pkt I decyzji z dnia 19 marca 2014r. wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy określono kwoty należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy na dzień 11 lutego 2013 r., które będą podlegały umorzeniu. Natomiast w pkt II wskazano, że warunkiem umorzenia ww. należności jest spłata należności nie podlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w decyzji, w jej punkcie II nie zostały wskazane kwoty należności nie podlegających umorzeniu - podlegające spłacie jako warunek umorzenia należności określonych w pkt I decyzji. Nie wskazano również tych należności poprzez bardziej precyzyjne ich opisane, jak choćby wskazanie jakiego rodzaju są to należności, z jakiego tytułu i za jaki okres.

W ocenie Sądu Okręgowego w decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia. Do wniosku takiego prowadzi literalna wykładania omawianego przepisu, w którym jest mowa, iż ZUS wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Przepis ten wyraźnie zatem wskazuje na dwa elementy składowe decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy, a mianowicie kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6 oraz warunki umorzenia.

Warunki umorzenia, o których mowa w art. 1 ust. 8 ustawy, zostały wskazane w cytowanych już wyżej przepisach ust. 10-12 art. 1 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest zatem w decyzji opartej o przepis art. 1 ust. 8 warunki te określić, tzn. skonkretyzować poprzez podanie kwot niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP, FGSP i FEP, do których opłacenia jest obowiązany wnioskodawca wraz z wszelkimi kosztami dodatkowymi wymienionymi w ustawie oraz poprzez wskazanie terminu, w jakim należności te podlegają spłacie.

Stanowisko takie prezentowane jest w orzecznictwie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 października 2015r. w sprawie III AUa 147/15, opubl. Lex 1916656).

Zdaniem Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie organ rentowy uchybił temu wymaganiu. Organ wskazał co prawda termin spłaty, ale zaniechał wskazania wnioskodawcy kwot podlegających spłacie składek, które umorzeniu nie podlegają, nie wskazał nawet rodzaju tych należności i okresu za jaki są należne, a przytoczył jedynie treść ust. 10 art. 1 ustawy abolicyjnej. Wydanie decyzji nie zawierającej koniecznego elementu w postaci określenia kwot składek nie podlegających umorzeniu, a należących do warunków umorzenia pozbawia wnioskodawcę możliwości zaskarżenia decyzji w tym zakresie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11.02.2016 r., III AUa 1001/15 niepubl.).

Dodatkowo Sąd Okręgowy uwzględnił specyficzną sytuację odwołującego, a mianowicie to, że odwołujący kontaktując się z organem rentowym uzyskał zapewnienie, że podlega pod ustawę abolicyjną i uzyska umorzenie, w takim przeświadczeniu dodatkowo utwierdziło odwołującego zwolnienie od zajęcia jego rachunku bankowego. Biorąc także pod uwagę niejasną i trudną dla zrozumienia dla przeciętnego odbiorcy treść obu wydanych w dniu 19 marca 2014r. decyzji analizowanych łącznie uznać należy, że organ rentowy nie dochował należytej staranności w celu wskazania odwołującemu jakie są warunki umorzenia należności.

W tych okolicznościach, zdaniem Sądu Okręgowego, nie sposób przyjąć, aby odwołujący uchybił należytej i wymaganej w tych okolicznościach i w odniesieniu do jego osoby, staranności.

Konkludując, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do odmowy umorzenia należności z tytułu składek objętych wnioskiem z dnia 11 lutego 2013 r. W ocenie Sądu Okręgowego wydanie decyzji odmawiającej umorzenia należności na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy było przedwczesne wobec oczywistej wadliwości decyzji określającej warunki umorzenia.

Apelację od powyższego wyroku - w całości - wniósł pozwany organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 1 ust. 13 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a także naruszenie przepisów postępowania art. 477¹⁴ k.p.c., art. 477⁹ k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i brak orzeczenia co do istoty sprawy, a zbadanie wad decyzji nie będącej przedmiotem zaskarżenia oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zeznań odwołującego.

Apelujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, rozstrzygnięcia o kosztach procesu za I instancję oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Odwołujący wniósł o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c.

Na wstępie należy wskazać, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odwoławczo-kontrolnym, a sąd - związany treścią zaskarżonej decyzji - nie może orzekać ponad jej osnowę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPUS 2000 Nr 15, poz. 601 i wyroki z dnia 6 września 2000 r., II UKN 685/99, OSNAPUS 2002 Nr 5, poz. 121 oraz z dnia 14 maja 2013 r., I UK 611/12, niepubl.).

W niniejszej sprawie kontroli podlegała decyzja z dnia 16 listopada 2016 r., w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych po rozpatrzeniu wniosku D. K. z dnia 4 lutego 2013r. w sprawie umorzenia należności z tytułu składek, odmówił umorzenia należności z tytułu składek na podstawie art. 1 ust. 13 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego trafnie apelujący organ rentowy zarzucał zaniechanie zbadania zaskarżonej w niniejszym procesie decyzji z dnia 16 listopada 2016r. z uwzględnieniem przesłanek, o których mowa w art. 1 ust. 13 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551 - ustawa abolicyjna), a zamiast tego zbadanie decyzji, która nie była przedmiotem zaskarżenia tj. prawomocnej decyzji z 19 marca 2014r., określającej warunki umorzenia należności.

Prawidłowy był zarzut pozwanego, że Sąd Okręgowy rozstrzygając sprawę z odwołania od decyzji z dnia 16 listopada 2016r. wydanej w trybie art. 1 ust. 13 ustawy abolicyjnej winien zbadać prawidłowość tej decyzji i albo uwzględnić odwołanie i umorzyć należności albo oddalić odwołanie.

Należy tutaj wskazać, że procedura umarzania należności objętych regulacjami ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551 - ustawa abolicyjna) przewiduje dwa odrębne etapy postępowania prowadzonego przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji. Decyzję o umorzeniu należności wydaje się po spłacie niepodlegających umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10 najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia

uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 (decyzji określającej warunki umorzenia należności), bądź - w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 niepodlegające umorzeniu należności z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności - po ich opłaceniu.

Innymi słowy w trybie postępowania w sprawie umorzenia należności występują dwa następujące po sobie etapy, z których pierwszy wiąże się wydaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji w sprawie określenia warunków umorzenia należności (art. 1 ust. 8 ustawy), a końcowy - w zależności od ich spełnienia - decyzją o umorzeniu lub o odmowie umorzenia należności (art. 1 ust. 13 ustawy).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i uwzględnił odwołanie w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do odmowy umorzenia należności na wniosek złożony przez odwołującego w dniu 11 lutego 2013r., uznając, że zaskarżona decyzja z 16 listopada 2016r. wydana na podstawie art. 1 ust. 13 ustawy została uznana za przedwczesną – wobec oczywistej wadliwości decyzji określającej warunki umorzenia.

Z powyższego wynika, że zasadniczym motywem zmiany zaskarżonej decyzji z dnia 16 listopada 2016r. przez Sąd Okręgowy, były wady treści decyzji ustalającej warunki umorzenia takich należności. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika zatem, że zdaniem Sądu Okręgowego niewskazanie w niezaskarżonej przez wnioskodawcę decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy należności niepodlegających umorzeniu uniemożliwia wydanie przez organ rentowy decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy odmawiającej umorzenia należności.

Powyższe zapatrywania należy odnieść do istoty rozpoznania sprawy przez sąd, mając na uwadze, że to treść decyzji organu rentowego wyznacza zakres i przedmiot rozpoznania sądowego, w którym sąd rozstrzyga o zasadności odwołania w granicach przedmiotu zaskarżonej decyzji.

W zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji z dnia 16 listopada 2016r. wydanej na podstawie art. 1 ust. 13 ustawy, organ rentowy odmówił umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek.

Istota sprawy rozstrzyganej decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy polega na rozstrzygnięciu o zasadności wniosku osoby wymienionej w art. 1 ust. 1 pkt 1 lub 2. Warunkiem uwzględnienia wniosku jest nieposiadanie przez wnioskodawcę na dzień wydania decyzji rozstrzygającej o umorzeniu należności z tytułu niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur pomostowych oraz należnych od tych składek dodatkowych należności wymienionych w art. 1 ust. 10 ustawy.

Treść decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy - jako decyzji związanej a nie uznaniowej - determinuje ustalenie organu, czy na dzień wydawania tej decyzji wnioskodawca posiadał zaległości z tytułu składek objętych ustawą i niepodlegających umorzeniu (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 2), czy też wnioskodawca takich zaległości nie posiadał (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy).

Z kolei istota sprawy sądowej z odwołania od decyzji organu rentowego z art. 1 ust. 13 ustawy polega na rozstrzygnięciu, czy organ rentowy wydawał prawidłową decyzję, a zatem czy rzeczywiście miał podstawy do wydania decyzji z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy, gdy odmówił umorzenia należności. O istnieniu podstaw do wydania takiej decyzji decyduje zaś fakt posiadania albo nieposiadania składek niepodlegających umorzeniu na dzień orzekania. Istotą sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy nie jest natomiast kwestia prawidłowości decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy jako decyzji ustalającej warunki umorzenia należności.

Sąd Apelacyjny rozpoznając niniejszą sprawę podzielił tutaj w pełni stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018r. III UZ 5/18, który m.in. stwierdził, że między decyzją z art. 1 ust. 8 ustawy a decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy występuje jedynie taki związek, że ustalenie w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy kwot należności podlegających umorzeniu wiąże w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy w zakresie kwot i okresów uznanych ostateczną decyzją za obejmujące składki podlegające umorzeniu. Okoliczność, czy w decyzji z

art. 1 ust. 8 ustawy sprecyzowano kwotę należności niepodających umorzeniu nie jest natomiast przesłanką wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy.

Sąd Apelacyjny miał także na uwadze, że decyzja z art. 1 ust. 8 wydana w stosunku do wnioskodawcy jest ostateczna, ponieważ nie została przez niego zaskarżona. Decyzja ta wiąże organ rentowy a zmiana decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy nie prowadzi do uchylenia decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy ani nie stwarza organowi rentowemu sytuacji pozwalającej wzruszyć decyzję z art. 1 ust. 8 ustawy w trybie nadzwyczajnym.

Decyzja z art. 1 ust. 13 ustawy jest bowiem decyzją wykonawczą w stosunku do decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy, która jest decyzją podstawą. Niezaskarżenie decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy, bądź uprawomocnienie się tej decyzji w wyniku rozstrzygnięcia sądowego wyłącza możliwość kwestionowania zawartego w niej rozstrzygnięcia w postępowaniu z odwołania od decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy. Dla porządku odnotować należy, że art. 1 ust. 11 ustawy wprost wiąże bieg terminu spłaty niepodlegających umorzeniu należności z uprawomocnieniem się decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy a nie z ustaleniem w tej decyzji kwot należności niepodlegających umorzeniu.

Reasumując – Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu winien zbadać jedynie prawidłowość decyzji z dnia 16 listopada 2016r. wydanej w trybie art. 1 ust. 13 ustawy abolicyjnej i albo uwzględnić odwołanie i umorzyć należności albo oddalić odwołanie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego – jak trafnie wskazano w zaskarżonej decyzji - w niniejszej sprawie nie zaistniały żadne przesłanki umożliwiające umorzenie należności, zgodnie z art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy abolicyjnej. Organ rentowy określił należności, które mogą zostać umorzone w odniesieniu do wnioskowanego okresu wydając w dniu 19 marca 2014 r. decyzję o warunkach umorzenia należności z tytułu składek, która została skutecznie doręczona odwołującemu w dniu 7 kwietnia 2014 r. i stała się prawomocna z dniem 8 maja 2014 r. Termin na spłatę należności niepodlegających umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej upłynął z dniem 8 maja 2015 r. Jednak w powyższym terminie wnioskodawca nie spełnił warunków niezbędnych do umorzenia należności z tytułu składek, ponieważ do dnia 8 maja 2015 r. nie opłacił zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 11/2001r. do 06/2004r. i Fundusz Pracy za okres od 01/2002r. do 06/2004r. nie podlegającego umorzeniu.

Ponadto jak trafnie argumentował apelujący - odwołujący nie wykazał w sposób przekonujący, aby podjął starania zmierzające do uregulowania należności w terminie 12- miesięcznym, bowiem pozostawał w nieusprawiedliwionym przekonaniu, że należności za sporny okres zostały umorzone. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił zatem i w tym zakresie argumentację organu rentowego, uznając także za zasadny zarzut naruszenia art. 233 § 1 odniesiony do błędnej oceny zeznań odwołującego. Zeznania te nie znalazły bowiem potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, nie były spójne, a nadto strona była niewątpliwie zainteresowana korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem sprawy.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego zaskarżona decyzja jest prawidłowa, dlatego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku co do istoty sprawy była zmiana rozstrzygnięcia co do kosztów procesu, bowiem wobec oddalenia odwołania, to stronie pozwanej należał się od odwołującego zwrot kosztów postępowania - zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Z tych względów Sąd Apelacyjny zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 6.300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, zaś wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu na podstawie § 2 pkt 5 oraz § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSA Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak
-------------------------------	--------------------------------	-------------------------